

urichtige, epterat det skal findis, at mange af almuen udi Sølvitsborg len udi nogle aar somme lidit och somme intet hafve tiendit til kierkerne, och kierkevergerne derudinden hafver verit møgit forsømmelig och icke rammit kierkens gafn och beste, men ladet dennom nøie, om nogen hafver gifvit nogit eller intet; icke heller skal findis nogit regenskab hoes kierkerne eller kierkevergerne paa hvis, som kierke[r]ne tilforn kunde hafve haft udi forraad, ei heller nu udi mange aar skal vere hørt regenskab, hvorefter nogen qvitanz eller anden besked kunde vere til e[pt]erretning¹, naar videre regenskab skulle forretagis, saa Peder Brahe derfor befinder sig besvergit de forgangne aaringers regenskab at kunde forhøre och forskafve til dend rechtighed och rette, som det sig burde, da hafve vi epter leiligheden epterlat, hvis forseelse i saa maade hertil dag veret hafver, och bevilgit, at Peder Brahe paa vore vegne maa nøgis med hvis regenskab, som kierkevergerne hafve och kunde gjøre, dog skal Peder Brahe saa och epterkommandis embitsmend paa vort slot Sølvitsborg paa vore vegne tilholde bønderne udi Sølvitsborg len, at de aarligen gifve til kierken dend rettighed, som dennom bør, och kirkevergerne, at de det førdrer, indmaaner, opberer och forvende kirken til gafn och beste och aarligen derpaa tage af dennom guod, nøiachtig och endelig rede och regenskab och i saa maade hafve indseende med, at kirkerne icke herefter som til des sker for kort, men det, som ret och tilbørlig er.

¹ R: ellerretning.

424.

1586 31. mars. (Kronneborg.) Skibsartikler for de skibe, for hvilke Kristen Munk skulde være skibshøvedsmand og admiral.

Søll. reg. 12, 512—17.

Vi hafve nu tilforordit och betrot Christen Munk til

Giessinggaard at skulle vere skifshøfvitsmand paa vort lifskif Gideon och amiral ofver de tre vore lifskif Gedeon, Raphal och Michael och derfor hafver christeligen forfattid disse epterskrefne artikler, hvorefter vor skifsfolk och krigsfolk, alle och hver serdellis, det vere sig vor amiral, luttenampt, høfvitsmend, landsknechte, bodsmend, skulle hafve at rette sig epter, hvilke vi alfvorligen ville holden hafve¹.

¹ Artiklernes tekst er meddelt 1585 2. april, se ovenfor s. som varianter til skibsartikler 243.

425.

1586 18. apr. (Hafniæ.) Åb. brev om, at vi, da vore undersætter i Låland og Falster have beklaget sig over, at de, når de i Sølland have købt heste, foler eller kvæg til deres egne huses ophold, ved færgestedet i Vordingborg besværes med den ny told, som er pålagt det, som man vil udføre af riget, efter deres anmodning have tilladt, at de ikke med hensyn til de heste eller foler, som de købe her i landet eller andet steds, skulle besværes med videre told end som har været sædvanlig af gammel tid, men ville de udføre til Tyskland, skulle de på de dertil i landene forordnede steder give den rette told, som er 1 daler af hvert stykke.

Fynske og smål. reg. 1, 605.

426.

1586 24. apr. (Friderichsborg.) Åb. brev til bønderne i Helsingborg læn om hundeholdet¹.

Skånske tegn. 1, 442—43.

¹ Efter en yderligere henvisning åb. brev 1573 3. septbr. (no. 666) til, at kongens vildbane må fredes, §§ 1—3, dog pålægges tilsynet gives samme bestemmelser som i kun lensmændene.

427.

1586 4. maj. (Frederiksborg.) Missive til købstæderne ved søsiden om tilsyn med ankommende fremmede.

Søll. tegn. 16, 46.

Vi komme udi forfaringe, hvorledis at uden lands skulle spørgis och fornemmis nogen selskab, som indskicket er at omdrage paa adskillige steder och fare med alle hande prachtticker enten at bespede och forkundskabe lande och rigers leilighed eller och bedrifve mord, brand och anden modvillighed och utilbørlighed, och epterdi formodendis kunde vere, at saadane selskab ochsaa kunde lade dennom forløste at begifve sig udi vore riger och lande och derfor fornøden er, at hafvis des alfvorliger indseende med hvad fremmede, som hid indkommer, och endog vi os skulle tilforse, at epter vore forige alfvorlige skrifvelser och befallinger¹ skulle hafvis derudinden tilbørlig tilsuun, dog epter forskrefne leilighed ville vi hermed eder derom hafve erindrit och advarit och endnu alfvorlig bedit och befallit, at i hafve grandgifvelig acht och opseende med alle de fremmede och udlendiske, som hender til eders byer at komme, vere sig hvis standis och condition, som de vere eller sig angifve kunde, och aldellis ingen tilstede derfra fremdellis hid ind udi rigit at komme synderlig hvad Velske, Spannier, Frandsoser eller det nations folk ere, uden de hafve konninge, chur och førster deris nøiachtige pasbord, hvorfran de ere komne, och hvad deris verf och bestilling ere, dog ville vi herhoes hafve udi acht, om nogen af adel och erlig stam och stand af Tyskeland komme, som ville til os eller udi vore riger sig bese och forsøge, dennom ingen forhindring at giøre och ellers eder derom lade saa vere anliggende och befallit, som i ville stande os til rette, om deremod sker och eders forsømmelse befindis, at derofver vore undersotter til skade och fare nogit paakomme kunde.

¹ Missive 1576 24. avg.; åb. brev 1585 10. juli.

428.

1586 22. maj. (Kroneborg.) Åb. brev om, at det marked, som holdes i Hemmigstrup i Skåne, herefter,

fordi vor og kronens skove, som ligge der ved, forhugges af bønderne og andre, som søge markedet, fordi det er at befrygte, at skovene kunde optændes med ildebrand ved, at en del holde lejr og gör stor ild i dem, og fordi der tildrager sig anden utilbørlighed af den årsag, at der ikke der kan have tilbørligt opseende, — skal være afskaffet og holdes i Ystad samme dag og tid, som hidtil.

Skånske reg. 1, 536.

429.

1586 28. maj. (Hafnia.) Åb. brev om, at det marked, som holdes i Randers, og som nu holdes på en ubelejlige tid, når kornet er i sin bedste vækst, i det det nedlægges og fordærves af folk så vel som heste, øksen og andet kvæg til skade for borgerne så vel som os på vor hosliggende ejendom, herefter skal holdes sti. Galli dag¹.

Fyske reg. 4, 124.

¹ Den 16. oktbr.

430.

1586 30. maj. (Kiøbnehaufn.) Fundats for Sorø skole.

R: Sæll. reg. 12, 532—50.

A: Trykt efter afskrift af den originale udfærdigelse hos H. Hofman: Samling af foundationer 7, 556—85 og herefter i Soransk tidsskrift 7, 34—66.

Vi Frederik dend anden . . . giøre alle vitterligt, at eptersom vi nogen tid¹ siden forleden hafve stiftit och funderit paa vort slot Frederiksborg en trivialscole, hvorudi 30 unge personer med en skolemester och hørre[re] skulle hafve deris nottorftige underholdinge, eftersom dend fundatz, som vi paa samme skolle hafve ladit oprette², ydermere formelder och indeholder, och vi siden ere kommen udi forfaringe, hvorledis med samme skolebørn møgit forsømmis, saa de icke kunde holdis udi slig tvang

¹ A: aar.

² Fundats 1568 24. apr. (no. 410).